

Tütün Kullanımını ve Zararlarını Nasıl Önleyelim ?

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Toplum İçin Bilgilendirme Sunumları

2015

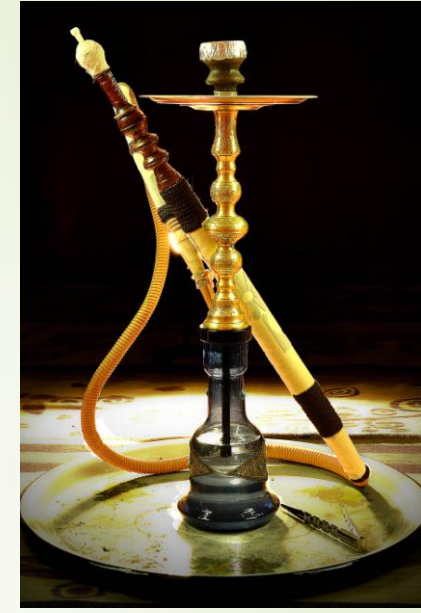
Bu sunum Arş. Gör. Dr. Nuray Uğur tarafından Prof. Dr. Dilek Aslan danışmanlığında hazırlanmıştır.

Bu sunum aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb. ortamlarda kullanılabilir.

Uğur N, Aslan D. Tütün Kullanımını ve Zararlarını Nasıl Önleyelim? HUTF Halk Sağlığı AD. Toplum Eğitim Sunumları [İnternet] http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/topluma_yonelik.php. Erişim:23.11.2015

Sunum Akışı

- ✓ Tütün kullanımı ile ilgili bazı bilgiler
- ✓ Türkiye'de ve dünyada tütün kullanımı
- ✓ Sağlık riskleri
- ✓ Nargile kullanımı hakkında bazı bilgiler
- ✓ Korunma

TÜTÜN ÜRÜNLERİ

Tütün Ürünleri

- ✓ Dünyada en sık kullanılan/içilen/tüketilen tütün ürünü **sigara**dır.
- ✓ Sigara dışında da tütün ürünleri bulunmaktadır.
- ✓ Farklı bölgelerde farklı ürünlerin kullanıldığı bilinmektedir.
- ✓ Örneğin; **Türkiye**'de son zamanlarda **nargile** de kullanımı artan bir tütün ürünüdür.
- ✓ **Bu sunumda sigara ve nargile kullanımı üzerinde durulmuştur.**

- ✓ Sigara dumanı 7000'den fazla kimyasal içerir.
- ✓ Bu kimyasalların yüzlercesi zehirlidir.
- ✓ 70'den fazlası ise kansere neden olur.

Sigara Dumanı (Ana Akım ve Yan Akım)

- ✓ **Ana akım;** sigarayı içen kişi tarafından sigaradan nefes çekildikten sonra ağız ve burundan dışarıya üflenen dumandır.
- ✓ **Yan akım;** içe çekilmeyen sigaranın ucundan çıkan dumandır. **Sigara dumanından pasif etkilenimin ana kaynağıdır.**

Sigara Dumanı (Ana Akım ve Yan Akım)

- ✓ Yan akım, kansere neden olan maddeler açısından daha yoğundur, dolayısıyla ana akıma göre daha zehirli (toksik) özelliktedir.
- ✓ Sigara dumanından pasif etkilenimin ana kaynağıdır.
- ✓ Ana akıma göre daha küçük cisimcikler (partiküller) içerir, dolayısıyla, akciğer ve vücut hücrelerine daha kolay girer.

Sigara (ya da Tütün) Neden Bağımlılık Yapar?

- ✓ Bağımlılığın en temel nedeni **nikotin**dir.

Sigara Dumanından Pasif Etkilenim

- ✓ Çocukların %40'ı
- ✓ Sigara içmeyen
  - ✓ erkeklerin %33'ü
  - ✓ kadınların %35'i pasif etkilenim riski ile karşılaşmaktadırlar.

DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE TÜTÜN KULLANIMI

DÜNYADA

- ✓ Dünyada her yıl 6 milyon kişi tütün kullandığı için ölmektedir.
- ✓ Sigara dumanından pasif etkilenim nedeniyle yılda 600.000'den fazla sayıda ölüm olmaktadır.
- ✓ Türkiye'de 2009 yılında öğrencilerin yarısı EVLERİNDE ve %80'i de KAMUYA AÇIK KAPALI ALANLARDA sigara dumanından pasif olarak etkilendiklerini belirtmişlerdir.

TÜRKİYE'DE

Erişkinler **Toplam** %27,1
%41,5 **Erkek**
%13,1 **Kadın**

Gençler

✓ 2003-2009 **Erkek** (%9,4'den %10,2'ye)
Kız (%3,5'den %5,3'e)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=4044>

SAĞLIK RİSKLERİ

Akciğer Kanseri

- ✓ Kanser gelişme riski; sigara içme süresi, günde içilen sigara sayısı, erken başlama yaşı, derin çekme, katran ("tar") miktarı ile artar, kullanımı kesme süresi ile azalır.
- ✓ Sigara miktarı arttıkça risk katlanarak artmakta, sigarayı bıraktıktan sonra risk giderek azalmaktadır.

KOAH

KOAH'a bağlı ölümlerin %90'ı sigara nedeniyledir.

Kanser

Sigara içimi kanser ölümlerinin %30'undan sorumludur. Akciğer, ağız-burun boşluğu, yemek borusu, gırtlak, mide, pankreas, böbrek, üreter, rahim ağzı, yumurtalık, mesane (idrar kesesi), kolon, kan kanseri (AML)

<http://www.cdc.gov/tobacco/campaign/tips/diseases/cancer.html>

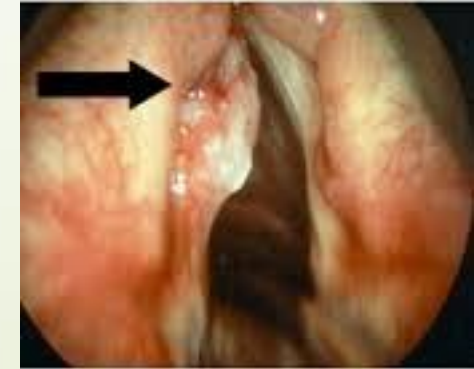
Süregen (Kronik) Hastalıklar

Körlük-katarakt, ağız ve diş sağlığı sorunları, zatürre, damar kalınlaşması/yağlanması, üreme sistemi sorunları (kısırlık, cinsel işlev bozuklukları)

www.cdc.gov/tobacco/data_statistics/fact_sheets/fast_facts/index.htm

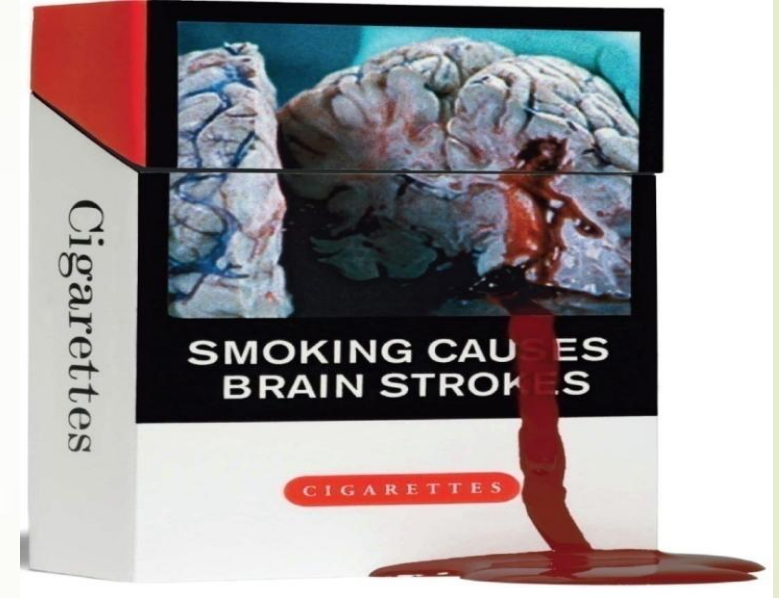
www.marchofdimes.org/pregnancy/smoking-during-pregnancy.aspx

Sağlık Riskleri - Kanser

Kalp ve Damar Hastalıkları

- ✓ Kalp krizi ve İnme riski ARTAR!

<http://www.cdc.gov/tobacco/campaign/tips/diseases/buergers-disease.html>

<http://www.cdc.gov/tobacco/campaign/tips/diseases/heart-disease-stroke.html>

Dumansız Tütün

Her türlü tütün ürünü HASTALANDIRIR ve ÖLDÜRÜR !

Sağlık Riskleri - Gebelik

- ✓ Düşük
- ✓ Erken doğum gibi

Bebek ve Çocuklar

Kesin kanıt

- ✓ Düşük doğum ağırlığı
- ✓ Ani Bebek Ölümü Sendromu
- ✓ Düşük akciğer kapasitesi
- ✓ Akciğer enfeksiyonlarına yatkınlık
- ✓ Gelişme Geriliği
- ✓ Yarık Damak
- ✓ Orta kulak iltihabı
- ✓ Öksürük, hırıltılı solunum
- ✓ Yetersiz akciğer işlevleri
- ✓ Alt solunum yolu hastalıkları
- ✓ Astım alevlenmeleri

Anlamalı kanıt

- ✓ Lenf Kanseri
- ✓ Kan Kanseri
- ✓ Beyin tümörü
- ✓ Astım

Nargile

- ✓ Nikotin nedeniyle bağımlılık yapar.
- ✓ Nargile içiminde içe çekilen duman miktarı bir sigaradan içe çekilen duman miktarından çok yüksektir.
- ✓ Bu nedenle nargile içiminin bir seansında kişi 100 ve daha fazla sayıda sigara dumanına eşdeğer bir zarar görür.

Üçüncü El Sigara Dumanı

- ✓ Ortamda sigara içildiğinde, duman ve içeriği saçta, deride, halı-mobilya-oyuncak gibi yüzeylerde bulunur.
- ✓ Bu maddeler ortamda bulunanlar tarafından solunarak, vb. zarar verir.
- ✓ Daha hızlı ve sık solunum nedeniyle bebekler erişkinlere göre 20 kat daha fazla risk altında !

KORUNMA

Sigara Bırakıldığında

- 20 dakika** Kan basıncı ve kalp hızı düşer.
- 12 saatte** Kandaki karbon monoksit seviyesi normale iner.
- 3 ayda** Dolaşım ve solunum işlevleri iyileşmeye başlar.
- 9 ayda** Öksürük azalır, daha rahat nefes alınır.
- 1 yılda** Kalp hastalığına yakalanma riski yarı yarıya azalır.
- 5 yılda** Ağız, gırtlak, yemek borusu, idrar kesesi kanserlerine yakalanma riski yarı yarıya azalır. Rahim ağzı kanseri ve inme riski ise 5 yılın sonunda normale döner.
- 10 yılda** Akciğer kanserinden ölme riski yarı yarıya azalır. Nefes borusu ve pankreas kanseri riski de azalır.
- 15 yılda** Kalp hastalığına yakalanma riski sigara içmeyen birisi ile eşitlenir.

Türkiye’de neler oldu ?

- ✓ İlk kanun 1996
- ✓ Kanun revizyonu; 2008

(4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun)

- ✓ ‘Tütün dumansız’ Türkiye
- ✓ İl Tütün Kontrol Kurulları kuruldu
  - ✓ Denetim ekipleri
  - ✓ Sigara Bırakma Poliklinikleri
  - ✓ Alo 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı

http://www.who.int/fctc/text_download/en/index.html

Bu sunum aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb. ortamlarda kullanılabilir.

Uğur N. Aslan D. Tütün Kullanımını ve Zararlarını Nasıl Önleyelim? HUTF Halk Sağlığı AD. Toplum Eğitim Sunumları [Internet] http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/diger/topluma_yonelik.php.

Erişim:23.11.2015

Redkit sigarayı bıraktı !

Teşekkürler !